
Els problemes dels estudis literaris i lingüístics*

per Jurij Tynjanov i Roman Jakobson

1. Els problemes immediats de la ciència literària i lingüística a Rússia reclamen de ser plantejats sobre una base teòrica precisa; exigeixen que hom abandoni definitivament els muntatges mecànics cada vegada més freqüents que uneixen els procediments de la metodologia nova i els del vell mètode estèril, que introdueixen hipòcritament el psicologisme ingenu i altres antigalles sota l'aparença d'una terminologia nova.

Cal refusar l'eclecticisme acadèmic, el «formalisme» escolar —que reemplaça l'anàlisi per l'enumeració de la terminologia i que es limita a confegir un catàleg dels fenòmens— i els intents reiterats de transformar la ciència literària i lingüística d'una ciència sistemàtica en uns gèneres episòdics i anecdòtics.

2. La història de la literatura (o de l'art) està íntimament lligada a les altres sèries històriques; cadascuna d'aquestes sèries comporta un feix complex de lleis estructurals que li és propi. És impossible d'establir entre la sèrie literària i les altres sèries una correlació rigorosa sense haver estudiat prèviament aquestes lleis.

* El text original rus *Problemy izučeniija literatury i jazyka* va aparèixer a «Novyj Lef», núm. 12 (1928), ps. 36-37. Però la traducció ha estat feta del text francès, *Les problèmes des études littéraires et linguistiques*, traduït per Tzvetan Todorov i recollit a la seva antologia dels formalistes russos, *Théorie de la littérature* (París 1965), ps. 138-140; per mor d'una relativa fidelitat ha estat consultat el text de la traducció anglesa de H. Eagle, recollit per L. Matejka i K. Pomorska en la seva antologia de formalistes russos intitulada *Readings in russian poetics* (Cambridge, Mass., 1971), on ocupa les ps. 79-81; reproduït a R. JAKOBSON, *Selected writings*, vol. III (l'Haia 1981), ps. 3-6.

3. No podem comprendre el problema de l'evolució literària perquè el problema evolutiu està emmascarat per problemes que intervenen episòdicament i asistemàticament, problemes que tenen a veure amb la gènesi literària (les «influències» literàries) i extraliterària. No podem introduir en el domini de la investigació científica els materials utilitzats en la literatura, siguin literaris o extraliteraris, sinó amb la condició de considerar-los des d'un punt de vista funcional.

4. Tant per la lingüística com per la història literària, l'oposició clara entre l'aspecte sincrònic (estàtic) i l'aspecte diacrònic era una hipòtesi de treball fecunda perquè mostrava el caràcter sistemàtic de la llengua (o de la literatura) a cada període particular de la seva existència. Avui els guanys de la concepció sincrònica ens obliguen també a reexaminar els principis de la diacronia. La ciència diacrònica ha reformulat al seu torn la noció d'aglomeració mecànica dels fenòmens, que la ciència sincrònica ha substituït per la noció de sistema, d'estructura. La història del sistema és al seu torn un sistema. El sincronisme pur és a hores d'ara una il·lusió: cada sistema sincrònic conté el seu passat i el seu futur, que són elements estructurals inseparables del sistema (A. l'arcaisme com a fet d'estil; el conjunt lingüístic i literari que hom sent com un estil mort, passat de moda; B. les tendències innovadores en la llengua i la literatura sentides com una renovació del sistema).

L'oposició entre la sincronia i la diacronia oposava la noció de sistema a la noció d'evolució, però perd la seva importància de principi quan reconeixem que cada sistema ens és obligatòriament presentat com una evolució i que, a més, l'evolució té inevitablement un caràcter sistemàtic.

5. La noció de sistema sincrònic literari no coincideix amb la noció corrent d'època cronològica, perquè el constitueixen no solament les obres d'art pròximes en el temps, sinó també les obres atretes a l'òrbita del sistema i provinents de literatures estrangeres o d'èpoques anteriors. No basta de catalogar els fenòmens coexistents donant-los drets iguals; allò que compta és la seva significació jeràrquica en una època donada.

6. L'establiment de dues nocions diferents —la *parole* i la *langue*— i l'anàlisi de la seva relació (l'escola de Ginebra) van ser extremament fecundes per a la lingüística. L'aplicació d'aquestes dues categories (la norma existent i els enunciat individuals) a la literatura i l'estudi de la seva relació és un problema que cal estudiar a fons. Aquí, a més, no podem considerar l'enunciat individual sense posar-lo en relació amb el complex existent de normes. (L'investigador que aïlla aquestes dues nocions deforma inevitablement el sistema dels valors estètics i perd la possibilitat d'establir-ne les lleis immanents).

7. L'anàlisi de les lleis estructurals de la llengua i de la literatura ens mena indefectiblement a establir una sèrie limitada de tipus estructurals realment existents (o, en la diacronia, uns tipus d'evolució de les estructures).

8. La revelació de les lleis immanents a la història de la literatura (o de la llengua) ens permet de caracteritzar cada substitució efectiva dels sistemes literaris (o lingüístics) però no ens permet d'explicar el ritme de l'evolució, ni la direcció que pren quan se li obren diverses vies evolutives teòricament possibles. Les lleis immanents a l'evolució literària (o lingüística) no ens donen sinó una equació indeterminada que admet diferents solucions, cert que en un nombre limitat, però no per força amb una solució única. No podem resoldre el problema concret de la tria d'una direcció o si més no d'una dominant, sense analitzar la correlació de la sèrie literària amb les altres sèries socials. Aquesta correlació (el sistema dels sistemes) té unes lleis estructurals pròpies

que cal estudiar. Considerar la correlació dels sistemes sense tenir en compte les lleis immanents a cada sistema és una empresa nefasta des del punt de vista metodològic.

J. TYNJANOV i R. JAKOBSON
traducció d'Enric Sullà